Ч. 249 (11.217). Львів, неділя 6. листопада 1927. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

До зборах „Рідної Школи“.

Львів, 5. листопада 1927.

Річні загальні збори „Рідної Школи“, що радили повних десять годин, закінчилися вибором нової Головної Управи й ухваленням резолюцій, які подаємо на іншому місці. Закінчилися серед піднесеного настрою після незвичайно оживленої, поважної й річевої дискусії, в якій забирало голос кількадесять учасників. Спроби кількох одиниць, що вамагалися внести на салю заколот і партійну гризню, зліквідовано в самім зародку, чим цьогорічний зїзд відбивався дуже корисно від минулорічного, на якому могли виступати безкарно всякі невідповідальні елементи і ріжного покрою демаґоги.

Коли поглянути було на виповнену вщерть велику салю Народнього Дому включно з ґалерією, що з неслабнучим заінтересуванням прислухувалася нарадам до самого кінця, то слід обективно ствердити, що й під цим оглядом зїзд робив дуже гарне враження. Його чисельність і рівень дискусії просто імпонували. Це був дійсно наш шкільно-освітній парлямент, члени якого ставилися до ріжних питань нашої шкільної політики серйозно і з належним зрозумінням.

Зокрема незвичайно гарно відбивали своєю простотою, своїм щирим, бадьорим тоном промови представників селянства. Своїми палкими закликами до обєднання всіх наших сил під прапором „Рідної Школи“, до закинення непорозумінь, сварок і партійної гризні там, де справа дотичить виховання будучого нашого народу — української дитини, в своїй рідній школі, селянські делеґати виявили, що вони краще розуміють вагу своєї школи, як де хто з присутніх інтелігентів. Свої слова ілюстрували вони прикладами з місць про те, як селянство завзято обороняє свої діти перед винародовленням, як, не зважаючи на перепони й переслідування, стоїть твердо й непохитно за рідною школою для своїх дітей, за українським учителем.

Ці промови делеґатів селянських кружків „Рідної Школи“ вважаємо найбільш потішаючим явищем зїзду. Бо це говорили представники селянської гущі, які найкраще розуміють потреби й вимоги нашого народа, бо саме вони подали нам усім дороговказ, яким маємо йти на рятунок молодого українського покоління, загроженого впливами польонізації і денаціоналізації, які ширить польська або т. зв. утраквістична школа на всіх землях під Польщею. А цей шлях — то боротьба за українську школу для української дитини по всіх наших селах і містах — аж до успіху!

На цей шлях мусить вступити й нововибрана Головна Управа „Рідної Школи“, що вийшла з довіря загалу присутніх делеґатів. Боротьба за виховання наших дітей у своїй школі, за українську школу для української дитини, за відпольщення наших державних шкіл і за їх український характер — отсе тяжке, але високе завдання, що його наложив цьогорічний зїзд на Головну Управу. Ця постанова зїзду знайшла свій вислів в ухваленій одноголосно першій резолюції.

Розуміється, централя може тільки кермувати цілою акцією, давати напрям, вказівки, інтервеніювати у властей. Перевести з успіхом цю затяжну боротьбу мусимо всі зединеними силами, всенароднім зусиллям! Тільки від активности загалу залежатиме, чи в найближчій будучности українська дитина буде вчитися в своїй рідній школі, чи дальше підпадатиме у своїй масі впливам сусідського виховання, сусідської культури. Якщо цьогорічний зїзд „Рідної Школи“ дасть поруку до широкої, масової акції-боротьби за український характер державного народнього шкільництва на всіх західньо-українських землях, то він сповнив своє завдання. Якщож ми будемо глухі на поклики його учасників, на горячі прохання делеґатів-селян, на ухвалені однодушно постанови, — то в такому разі зїзд був непотрібний і шкода було його скликати.

Ще на одну обставину мусимо звернути увагу. Декому не подобається склад нової Головної Управи, тому, що вона, мовляв, „реакційна“, що забагато в ній учителів, священиків і т. п. На це скажемо, що склад Гол. Управи „Рідної Школи“ щодо свого соціяльного стану і стажу не ріжниться від минулорічного, а зрештою він вийшов з вибору загалу, маючи довіря подавляючої части делеґатів. На цьому довірю й повинна нововибрана Головна Управа спиратися у всіх своїх дальших починах. Тільки обопільне довіря і спільна співпраця цілого громадянства з Гол. Управою поведуть справу боротьби за українську школу на правильний шлях.

Лебедина пісня.

Останній акт траґікомедії сойму.

Польський сойм „закінчив“ свою останню сесію. „Закінчив“, та й не зовсім. Бо уряд, „милосердячися“ над „роззухваленим“ соймом і над анемічним парляментаризмом, ще й на далі зберіг формальне животіння сойму, відкладаючи останню звичайну сесію до дня 28. ц. м., себто до дня законного закінчення каденції. Таким чином сойм, фактично закінчивши своє істнування, ще буде „мотатися“ понад три тижні, виставлений на людське позорище, обезцінюючи вартість і значіння парляментаризму взагалі.

Треба признати, що уряд, одержавши повновласти від сойму, не пожалів йому ніяких штурханців і не прогавив ніякої нагоди, щоби понизити „вибранців народу“ в публичній опінії. А вже крайно болючим ударом для вмираючого сойму була його остання 8-мохвилинна звичайна сесія.

Соймові партії перевели ґенеральну підготовку до останньої бюджетної сесії. Була це зрештою остання нагода піднести сойм на рівень важливого законодатного чинника, реституватн його значіння та промостити собі шлях у тернистій виборчій кампанії. Соймові партії були переконані, що офензива уряду проти сойму припиниться, що вістря його боротьби притупиться. Однак уряд не дав свому „противникові“ набрати віддиху і прийти до себе навіть перед смертю. Давши йому раз стусана, уряд мотлошить його аж до смерти.

Зрештою, вже заздалегідь видно було, яким буде становище уряду до сойму. Проект бюджету, в останніх днях предложений соймові, був такий загальний і побіжно-сумаричний, з відсутністю всяких подрібних залучників, що зразу ясно було, що він не є призначений для сойму, що це тільки формальність під кутом: ut aliquid fecisse videatur. Та можна було допускати, що й на цій плятформі буде на протязі кількох днів або навіть і тижнів відбуватися гра у піжмурки між урядом і соймом, аж поки не прийде рішаючий і кінцевий день соймових терпінь, день 28. листопада.

Легковажне відношення уряду до сойму навіть угодово настроїло більшість соймових партій. Крім „Звйонзк-у Люд.-Народового“, який не змінив свого різко опозиційного становища і заявився за відкиненням предложеного бюджету, інші польські партії готові були йти на компроміс. Деякі з них навіть мріяли про продовження бюджетової сесії, а тимсамим і про продовження животіння сойму.

При перевазі соймових настроїв зібрався сойм у дні 3. ц. м. Заповнився не лише сойм, але й правительственні фотелі. Та скоро тільки після вступних формальностей треба було перейти до денного порядку, зголосився до слова віцепр. Бартель. У соймі піднявся настрій. Посли були певні, що віцепремієр виголосить довше експозе, в якому зясує пляни і програму уряду. Замісць довшої промови віцепремієр вдоволився кількома словами про відложення сесії до 28. листопада. Таким оборотом справи були заскочені навіть найбільші скептики. Послам не лишалося нічого після цеї заяви, як попасти в шибеничний гумор.

Так „закінчилася“ остання сесія другого сойму польської республики. Так відспівав він свою лебедину пісню, навіть не відкривши уст. Так тихо, без гомону зійшов з арени державного життя ще недавно всевладний сойм, без найменшого відруху, без жесту і без відгомону. Скапався — як лоєва свічка. Колись всевладний і самопевний, тепер навіть не здобувся на слово протесту.

Хто, як хто, але українське громадянство з полекшею відітхне після того, як вступилася та страшна змора всевладного сойму, того сойму, що завдав нам найболючіші удари, гідно вторуючи першому, „законодатному“ соймові. Не будемо зводити до купи білянс діяльности виставленого на позорище сойму. Вистане при цій нагоді згадати лише незабутній закон з 31. липня 1924, яким зліквідовано права української мови в публичному житті та знищено українське шкільництво. Є це така глибока і болюча рана, що вона одна вистане, щоби проклясти його память.

Кінцеве спутання цього сойму, якого єдиною журбою було окайданення непольських народів, може зберігло нас перед новими „несподіванками“. Таж відомо, що соймова більшість носилася з думкою перевести закон про самоврядування, про збори і змінити виборчу ординацію до сойму, зводячи представництво непольських народів до ролі безголосих статистів. Сьогодні, всі ті небезпеки поки-що минули. Всі ті справи переходять до нового сойму, у змінені умови в яких не останнє слово буде належати теж і представникам українського народу.

Освіта в СРСР.

Підсумки за десять літ.

В другій половині жовтня відбулася в Москві ювилейна сесія Центрального Виконавчого Комітету СРСР, на якій члени союзного уряду робили підсумки більшовицького правління за десять літ. З тої причини й прозвали сесію ювилейною. У союзному уряді нема комісаріяту народньої освіти тому, що на чолі організації освіти в поодиноких республиках стоять окремі т. зв. автономні або незалежні комісаріяти. З уваги на те звіт з діяльности більшовиків на освітній ділянці здавав народній комісар освіти Російської Соціялістичної Федеративної Республики Луначарський.

Він підкреслив перш за все величезну тягу всього населення СРСР до освіти взагалі. З наведеного ним прикладу довідуємося, що коли 1920 року в РСФРР (европейська її частина) було на 1000 душ населення заледви 355 письменних, то в р 1927 було їх на 1000 вже 455. З доповнення Скрипника до звіту Луначарського довідуємося, що на Україні нараховували в 1921 р. по містах 59 відс. письменних, а по селах заледви 28,3 відс. Цікавий розподіл письменних між поодинокі народности України. Письменних жидів було 55,1 відс. німців 62,2 відс., поляків 60,1 відс., москалів 45,4 відс., а українців заледви 28 відс. Мова про 1920 рік. Тепер у 1927 р. нижча школа (тобто початкова) обіймає на Україні 49 відс. дітей у шкільному віці. Загальну тягу населення СРСР до освіти ілюструє ще краще факт, що до вищих шкіл СРСР зголошується в пятеро більше кандидатів, як вони можуть умістити.

Держава видає на освіту багато. Коли в 1913 р. сума всіх асиґнувань на освіту в Росії (в давніх межах) виносила 276,1 міліонів карб., то у 1926 р. їх сума унагляднювалася цифрою 302,6 міліонів карб., а в р. 1927 зросла до 396,2 міліонів карб. передвоєнної вартости. В 1913 р. освітній бюджет Росії виносив 7,76 відс. загального бюджету, в 1926 р. становив він 10,18 відс., а в 1927 р. 10,63 відс. усього державного бюджету. В 1913 р. на одну душу населення випадало 2 карб. і 18 коп. освітніх витрат, а в 1927 р. випадає вже по 4 карб. і 79 коп. на душу.

На полі народньої освіти бачимо там деякі здобутки. Перед самим вибухом великої війни було в Росії 104 тисячі початкових шкіл. В часи перших років революції до 1923 р. зросло воно до 114 тисяч. Потім упало до 87.500, а в 1927 р. дійшло знов до 108 тисяч шкіл. Отже здобутки незначні, бо виносять ледви 3,6 відс. більше від того, що було в 1914 р. Перед війною було в школах 7,2 міліона учнів, тепер число їх зросло в початкових школах до 9,9 міліонів. Загально школи обіймають 65 відс. дітей шкільного віку (на Україні, як сказано, лише 49 відс.).

„Своєю якістю — каже Луначарський — школи ще не можуть задовольнити нас через недостатню матеріяльну базу, недбале вивінування, а густо-часто і через недостатньо високий рівень підготовки учителів“.

Звітодавець підкреслює далі великої ваги річ у шкільництві, а саме переведення їх на національну мову навчання. Для прикладу ілюструє це переведення Україною. Там було з початком 1924 р. 66 відс. усіх шкіл, що вели навчання українською мовою, з початком 1925 р. було їх уже 77 відс., а з початком 1926 р. — 79 відс.

Дошкільне виховання поширилося дуже. В 1922 р. число дитячих садків і притулків дійшло до 4.723 зі загальним числом дітей понад 245 тисяч. Колиж їх переведено з державного бюджету на місцеві, то скількість їх сильно впала. В 1925 р. було їх 1139, в 1926 уже 1364, а в 1927 — 1629. Це відноситься до дитячих садків і притулків. Зате дитячі майдани, яких у 1924 р. було 1500, зросли у 1927 р. до числа 4.000. Вони обслугують кругло 200.000 дітей. Всіх установ дошкільного вховання є нині у СРСР 5.629.

Щож до шкіл т. зв. підвищеного типу (вищих від початкових), то скількість їх за мала. Не зважаючи на це, вони охопили на 40 відсотків більше дітвори, ніж передвоєнні. Тут слід зазначити, що система шкіл того т. зв. підвищеного типу зовсім інша в РСФРР, а інша на Україні. В РСФРР є два типи шкіл: пятилітні школи другого ступня і т. зв. семилітки. Покінчивші семилітню школу можуть переходити до технікумів, що є середніми школами. На Україні є єдина школа „підвищеного“ типу, т. зв. семирічка. Над нею побудована т. зв. професійна школа з трирічним навчанням, а над профшколою є вищі школи, т. зв. вузи.

„Певна річ, — казав Луначарський — що істнування двох систем шкіл підвищеного типу є небажане. Однак на певний період часу потрібно обидва типи шкіл — український і російський (РСФРРівський) залишити на те, щоби на досліді впевнитися, котра з тих систем найбільше відповідає інтересам розвитку країни“.

У РСФРР є ще школи, що мають назву „шкіл селянської молоді“. Є це тип школи, що підготовляє освіченого селянина „з кооперативним ухилом“. В 1925 р. було їх 329 з числом учнів 20.000, в 1926 р. побільшились вони до 491 з числом учнів 26.000, а в 1927 р. є їх 686 з 50.000 учнів. Окремим типом школи є також т. зв. фабзавучі, тоб-то „школи фабрично-заводського учеництва“. Деякі комуністичні кола вважають їх зайвими. Їх ціль — підготовляти кваліфікованих робітників до тої фабрики, при якій такі школи істнують. В 1924 р. у цілому СРСР було їх 789, а в 1927 уже 1.068. Число учнів зросло за той час з 60 до 110 тисяч.

Сітка т. зв. технікумів і професійних шкіл є у СРСР — на думку Луначарського — невистарчаючою. Тому то уряд задумує розбудовувати сітку тих шкіл. В часі від 1920 до 1927 р. число технікумів зросло з 585 до 1.017, тоб-то майже подвоїлося. Число-ж учнів зросло з 70 до 180 тисяч.

Щож до високих шкіл, то з підсумків Луначарського довідуємося, що доба, коли всіма способами насаджувано „вузи“, закінчилася і безповоротно минула. Уряд станув на становищі не збільшувати високих наукових заведень, а поліпшувати само навчання в них. Тому то останніми часами немало „вузів“ зліквідовано, збережено тільки кращі споміж них та звернено увагу на поліпшення науки в них. Кандидати до високих шкіл споміж робітників, що кінчили підготовчі курси до вищих шкіл, т. зв. робітничі факультети (в скороченні: робфаки), були донедавна для вищих студій цілком непідготовані. А тому звернено тепер дуже пильну увагу і на навчання по робфаках. Покінчивші їх складають при вступі до вищих шкіл вступні іспити. Луначарський ствердив, що тепер вони виказують при іспитах уже далеко більше знання, як попередніми роками. Теперішня сітка „вузів“ охоплює 160.000 студентів. Тут слід підкреслити, що в російській федеративній республиці остали ненарушеними деякі університети та численні середні школи. На Україні, як відомо, університетів уже нема, а таксамо нема середніх шкіл загально-освтінього типу.

В дискусії над рефератом схарактеризував Скрипник ріжницю між одною і другою системою освіти, тоб-то тією у РСФРР і тією на Україні, ось як:

„Метод побудовання середньої школи в УСРР такий, що слухач, скінчивши школу, підготований не тільки вступити до високої школи, але й до того, щоби взяти участь у виробничій праці. Коли в РСФРР середня школа дає тільки загальну освіту, в УСРР вона має певний спеціяльний ухил. Є ріжниця між УСРР і РСФРР також у будові „вузів“.

На Україні є 181 вузів, а в них 144 технікуми і 37 інститутів. З вище наведеною характеристикою шкільництва в УСРР і РСФРР, зробленою Скрипником важко погодитися, та тут спорити з нею не місце. Вистарчить тільки вказати на те, що вся експериментація більшовиків на освітній ділянці сконцентрована на Україні. В РСФРР воліли залишити старі випробувані форми шкільництва вдоволяючися покищо досвідами реформованої школи в УСРР.

У своєму звіті довше спинився Луначарський ще на політосвіті. Нині є в СРСР усього 47 тисяч т. зв. ліквідаційних пунктів політичної і письменної неграмотности. У них вчиться 1,500.000 душ. За сім літ пройшло через них 7 міліонів дорослого населення. Цілу акцію боротьби з неписьменністю веде 27 тисяч товариств. Крім того є там 866 загально-освітних установ, що займаються поглиблюванням освіти дорослих і доростаючої молоді. Робітничих університетів є 31. В них вчиться 7.868 студентів.

На тому більше менше й кінчиться огляд освітньої праці та її підсумків за десять літ. З них видно, що надзвичайно великих досягнень в освітній ділянці за 10 літ там не зроблено. Зате проведено багато повчаючих експериментів. Можна сміло сказати, що експериментів там більше, ніж досягнень.

Одначе не поминув Луначарський у своєму звіті ще й інших справ, а саме таких, що мають в освітному ділі чисто помічний характер. Спинився довше напр. на радіо та кіні, а також на пресі. Радіо і кіно тепер дуже поширені в СРСР. Їх використовують для пропаганди і для популяризації знання. Щож до преси, то варто згадати, що в СРСР є тепер 556 газет, тіраж яких виносить 8 міліонів примірників.

Зїзд „Рідної Школи“.

Резолюції, принятї Загальним Зїздом „Рідної Школи“ дня 2. XI. 1927.

I. Зважавши обставину, що закону можливість українського громадянства виявити збірну волю за українською школою деякі чинники використали для зліквідування українського шкільництва на землях під Польщею, в наслідок чого українське шкільництво перестало на ділі на тих землях існувати, — Загальний Зїзд стверджує необхідну конечність використати поновно постанови шкільного закону з 31. липня 1924 в повній основі та взиває Головну Управу „Рідної Школи“, щоби спираючись на постанові свойого статута, перевела на всіх українських землях під Польщею, обнятих тим законом, якнайширшу акцію за українським державним всенароднім, середнім, загально образуючим і фаховим шкільництвом.

II. Щоби скріпити український елемент відселенням його національно свідомими одиницями, скріпляючи їх відпорність на впливи чужомовної школи й культури, — Головна Управа „Рідної Школи“ подбає про поширення мережі дошкільних установ, головно по містах і місточках, перетворюючи теперішні дошкільні установи з коротко тревающих, принагідних, у постійні.

III. Виходячи з заложення, що школа має служити не тільки як засіб для добуття формального знання, але й як огнище виховання, яке відповідало би національним і соціяльним прикметам української дитини — Загальний Зїзд „Рідної Школи“, змагаючи до витворення практично-життєвої школи, висловлює домагання, щоб „Рідна Школа“, пристосовлюючи свої школи до життєвих умов, увела в них відповідно до місцевих обставин практичний ухил і то в селі переважно господарський, а в місті переважно ремісничо-промисловий.

IV. Оцінюючи відповідно значіння міст, тих природних культурних і політичних осередків у житті кожної, а зокрема української нації, Загальний Зїзд висловлює домагання, щоб „Рідна Школа“ звернула ще пильнішу увагу на витворення й піднесення інтелігентного ремісничого стану через поширення галузи фахового шкільництва й фахових курсів та пропаганду значіння ремісничого стану.

Ярослав Окуневський.

Українська вдача.

I. Українське „Я“.

Коли англієць пише яке письмо і звертається навіть офіційно до якого губернатора, чи навіть до Його Величности самого короля Англії, Ірляндії, царя Індій і т. д., то починає неодмінно своє письмо великою буквою „I“ т. є. „Я“. I am of opinion, I wish to say. (Я тої думки, Я хочу сказати).

Всюди ставить він наперед свою особу. Англієць відчуває гідність своєї особи, бере за своє Я, за свої гадки, за свої вчинки повну особисту відповідальність.

Характерно, що в англійськім письмі є тільки два слова, що пишуться великими буквами навіть в середині речення, а саме: God і „I“ (Господь Бог і „Я“).

Українець навпаки. Ховає своє Я всякими способами і викрутасами, старається, щоби його й не слідно було. Він в глибині душі своєї був би радий, щоб те його Я у безвість пропало.

Може десь колись „Я“ і був, але мене нема. Не помічайте мого Я. Я не я, я такий бідний, нещасний, покірний.

„А найбільше, пише Остап Вишня в своїм ескізі „Чухраїнці“, люблять вони на городах соняшники. Хороша — кажуть вони — рослина. Як зацвите, зацвите, то зацвите. А потім як іскилить голову і стоїть перед тобою навколішках.... Так ніби він ти, а ти ніби пан. Уперто покірлива рослина, хороша рослина“.

Тій покірливій українській Я-не-Я вдачі відповідає стиль і в бесіді і в письмі. Стиль на **„би“**.

Треба **би**, **аби** хтось (ніколи розуміється не я), **коби**, **якби**, **хотяйби**. Стиль характерний, такий невідповідальний, повзучий, слизькуватий, як та глиста по дощі.

Слів Я і Ти вживають і українці, але тільки між собою і тільки в найвищім подразненні або в лайці. Я тобі твій безмозкий череп розторощу, або я тобі твою паскудну морду розфалачу.

Українці жалуються і плачуть, що їх розділили між чотири держави. Якаж то ми нація без означеного Я?

II. Пізний Іван.

Ідете до театру, або на концерт в Берліні, або у Відні. На афішах значиться, що початок у тій годині, а кінець представлення у тій і тій годині. І справді, вистава починається точно і всі антракти та переміни так устроєні, що й кінчиться вистава в точно означеній годині і мінуті.

На українських виставах зачинається представлення звичайно на годину пізніше, а коли прийде його кінець, то вже й сам директор не знає.

Просять тебе десь в Европі на обід або на вечеру. На запрошенні докладно означена й година на котру просять і убрання, яке треба надіти. Тамже зазначено чи опісля буде забава, спів чи танець. Знаєш, чого надіятися.

Просять тебе на обід в українську сімю. Година не означена. Міркуєш: перша година буде мабуть найвідповідніший час. Дзвониш. Прислуга, що отвирає двері, збентежена, не причесана. Просять тебе в так званий сальон. Стоїш серед „сальону“, оглядаєш образи, фотографії, а годинник пересуває свої вказівки. Минає пів години, або година. Міркуєш чи часом ти не ошибнувся і не в іншу хату попав. З кухні доходить товкітня моздіря, запахи всяких сосів, а уривки сварки продираються жіночими дишкантами з кухні та оббиваються в твої вуха. Значить обід готовлять. Не помилився.

Входить господиня дому. Витаєтесь. Розмова не клеїться. Ти голодний, а господиня хоч лице своє зложила в милі й приємні складки, якась не своя. Одним вухом слухає вас, а другим, що діється в кухні. Буває й таке, що такий настрій „сальону“ мило напружує брязкіт розбитої посуди у сусідній їдальні.

Обід припізнився. В другій годині приходять інші гості. Деякі запрошені, досвідчені в українських звичках і обичаях йдуть собі спершу на перекуску з горівочкою, а щойно потім приходять один за другим — поволеньки біля третьої або четвертої години.

Припізнилися й вони. Куховарка подразнена, бо соси перегоріли. Покоєва дівчина невдоволена, бо її милий на неї жде, а тут заноситься на те, що ціле пополудне і цілий вечер для неї пропав. Господарі не свої, гості похнюплені сидять як індики з довгими носами. Атмосфера тяжка, пригнітаюча. Коли прийде горівка й вино і трошки підхміля, то лиця гостей прояснюються, почервоніють і українські мелянхолійні пісні прийдуть на чергу, а далі то може й тропак і коломийка завертяться. Колиж обід скінчиться ніхто не знає: може опівночі, а може й по півночі.

Ми, українці, усі бііідні, бііідні, але всеж одно велике богатство таки маємо, а то час, богато, за богато часу. Українець ніколи не шанує свого часу і в другого його безпощадно краде.

Я знав одного пізного Івана, що, коли його поспитаєш, чому він сьогодні не зробив того або того, на умовлене місце не прийшов, то він нещасний заєдно відповідав „не було коли про це й подумати“. Бідний нещасний земляк.

Взаємини українців між собою, то ще пів біди, але у взаєминах з людьми, що свій час шанують, то українські пізні Івани вносять щонайменше заколот, коли не що гірше. „Zu spät“ — сказав генерал Грюнер з німецького командування на Україні, коли міністри Центральної Ради по довгих балачках і міркуваннях прийшли до нього. І вислав зараз німецького ляйтнанта на засідання Центральної Ради, який скомандував по московськи: „руки в верх“. Центральна Рада перестала бути.

„Мені не казали, не знав, забув, припізнився, заспав“ — всюди наш пізний Іван.

Якщо ми, українці, не порозуміємося, що неточність у взаєминах з іншими це непошанування чужого часу, це крадіж і злочин, і якщо не переведемо цеї точности в своїм приватнім і публичнім житті, то культурний світ викине нас за борт. З пізними Іванами ніхто знатися не хоче.

...є. Уважаючи наші західні окраїни ...рідною греблею, на якій мусить спинити... протиукраїнська фаля, Загальний ... „Рідної Школи" взиває Головну У... ...ву докладати всіх зусиль, щоби пере... ...мету тим свою організацію як підставу ...ти української виховної праці.

VI. Витаючи спроби наладнання реаль... ...ких зв'язків з „Рідною Школою" на пів... ...ново-західних землях, Заг. Зїзд вислов... ...лює горяче побажання, щоб українці ...ких земель під Польщею зединили... ...ся без огляду на партійні переко... ...ння під прапором „Рідної Школи" для ...спільної мети: такого рідного виховання ...української дітвори, яке далоб основи ...для національного й соціяльного визво... ...лення.

VII. З огляду на конечність зосередження ...справи виховання в одних руках, як ...також з уваги на ухвали І. Освітнього ...Зїзду в Рівному з 1926 р. і по думці все... ...зїздової ухвали з 3. VI. 1920. — За... ...гальний Зїзд „Рідної Школи" звертаєть... ...ся з горячим зазивом до тих власників ...приватних українських шкіл, які ще під ...педагогічно-тактичним напрямком не зе... ...дналися з „Рідною Школою", щоби не... ...гайно зголосили свою беззастережну під... ...леглість „Рідній Школі" під оглядом ...тактичним і виховним.

VIII. З огляду на те, що доцільність ...праці „Рідної Школи" можлива тільки ...при здоровій господарці всіх її частин, ...Загальний Зїзд „Р. Ш." взиває всі Круж... ...ки „Р. Ш." обмежити безумовно свої ви... ...датки до крайніх необхідностей та зосе... ...редити всі каси своїх установ в одній ...... відсилаючи надвижки на по... ...криття недоборів Т-ва, а Головну Управу ...взиває слідити за безумовним виконан... ...ням цього доручення, послугуючися всі... ...ми до розпорядимости стоячими засо... ...бами.

IX. Загальний Зїзд „Рідної Школи" ...звертається з горячим зазивом до гро... ...мадських рад та соймиків, щоб вони як ...законне представництво українського ...громадянства на землях, заселених укра... ...їнцями, вставляли в громадський бю... ...джет на 1928 рік на потреби „Рідної ...Школи" квоти, відповідні до маєткової ...сили даної громади чи повіту і своєчасно ...їх виплачували та щоби всіми засобами ...підпомагали українські виховні заве... ...дення і приватні школи своєї громади й ...повіту.

X. Взивається українське громадянство ...і українські установи всіх земель, щоб ...вони чим скорше, на всякий випадок на ...протязі 6 р., перевели організацію Круж... ...ків „Р. Ш." по громадах, де живуть укра... ...їнці, поширюючи членство на всі одиниці ...української народности та негайно вже ...... оподаткували себе на потреби „Рідної Школи" бодай у висоті 1 проц. ...... доходів, а до того ще поголовним ...... датком. В тій ціли Загаль... ...ний Зїзд домагається тіснішого звязання „Рідної Школи" з українськими трудо... ...вими масами через уладження періодич... ...них місцевих, окружних і краєвих анкет ...та приєднування у члени „Рідної Школи" ...... робітничих і селянських ...мас через зниження річних членських ...вкладок для робітників і селян до 1 зол.

XI. Загальний Зїзд висловлює Україн... ...ській Еміграції свою пошану і щиру по... ...дяку за її зрозуміння й дорожіння спра... ...ви виховання української молоді в Рід... ...ному Краю та за видатну допомогу „Рід... ...ній Школі".

XII. Загальний Зїзд висказує бажання, ...щоб Головна Управа у своїх установах і ...школах займала по можности лиш рідно... ...школьне учительство.

XIII. „Рідна Школа" дасть почин до ...створення верховної народньої установи, ...зложеної з відпоручників усіх культур... ...но-освітніх установ для послідовної і ...планової боротьби з неграмотністю серед ...українського народу.

XIV. Загальний Зїзд поручає Головній ...Управі підготовити проект зміни статуту ...на підставі ухвали Зїздів з минулого року ...для моральної і матеріяльної розбудови „Рідної Школи" та по можности скликати для тої справи Надзвичайний За... ...гальний Зїзд.

...: Рідна Школа — це народня ...твердиня, це певний захист в добі лихоліття!

Перший український день ощадности.

По підготовній роботі управи Товариства „Ощадність" для господарности і добробуту у Львові, відбулося в неділю дня 30 жовтня ц. р. наше **Свято ощадности**, перший день дійсної ощадности у Львові і в краю.

У Львові розпочалось отсе свято по годині 12. в полудне в таких місцях:

1) У великій салі „Української Бесіди" в Народньому Домі відбулося святочне **відкриття дня ощадности** проф. Ярославом Біленьким, головою окружного міського відділу „Ощадности" — на цілий Львів, — при численній участи нашої міської інтелігенції, міщанства і робітництва. Опісля виголосив д-р Кость Левицький реферат про ідею ощадности і її національне значіння, по котрім службовик Центробанку Маркіян Кисілевський пояснив організацію Товариства „Ощадність" та спосіб складання і книжкового ведення дрібних вкладок ощадности. Відтак, вибрані до ведення взірцевої збірниці для середмістя Львова: радник Штогрин, дир. Павлик і п. Маркіян Кисілевський приступили до збирання і контовання ощадностей від присутних учасників цеї наради, що зложили разом 424 золотих, в долярах і золотих.

2) День „Ощадности в **Міщанськім Брацтві у Львові** відбувся при участи кількадесяти членів цего товариства. Голова Товариства Теодор Преторіюс відкрив збори і уділив голосу п. д-ру Михайлови Волошинови, що виголосив реферат про ощадність і день ощадности. По цім рефераті представив дир. Омелян Саєвич організацію „Ощадности" і закінчив внесенням, щоби заснувати збірницю при Міщанськім Брацтві та по принятті цего внесення вибрано до ведення **тої збірниці** пп. Миколу Огродніка, Мих. Галібея і Івана Кузьмича. Опісля приступлено до збірки дрібних ощадностей, при котрій зібрано квоту: 39 золотих і 50 гр. та 20 долярів.

3) В читальні „Просвіти" у **Городецькій дільниці** отворив Свято Ощадности містоголова читальні п. Ярош при участи около сотки громадян городецької дільниці. Реферати про ощадність виголосили пп. д-р Юліян Гірняк і Микола Левицький. По рефератах розвинулась оживлена дискусія, по котрій вибрано управу до **ведення збірниці на** Городецькім, зложену з пп. Антона Костишина, Мих. Яворського і Василя Коваля. Опісля наступила збірка дрібних ощадностей, що принесла разом квоту: 25 зол. 65 гр. і два доляри.

4) У **Жовківській дільниці** відбулося Свято Ощадности в школі ім. кн. Данила при вул. Жовківській ч. 62, при участи 50 зібраних. Привітне слово про ощадність виголосив о. парох Іван Туркевич. Відтак голова Читальні „Просвіти" на Жовківськім п. Микитович відчитав брошуру проф. Івана Галущинського про ідею ощадности, та п. Нестор Пшепюрський пояснив організацію Товариства „Ощадність" і способи збирання дрібних ощадностей. Опісля **засновано збірницю** дрібних ощадностей при Читальні „Просвіти" і Кружку „Рідної Школи" та вибрано до ведення цеї збірниці о. Василя Лончину і п. Микитовича. Наразі зібрано дрібних ощадностей на 38 зол. 80 гр.

5) У **Личаківській дільниці** розпочалося Свято Ощадности в Читальні „Просвіти" рефератом о. Ґалянта на тему пропаганди ідеї ощадности і її значіння для народу. Присутніх зібралось около 80. Заінтересовання було велике. Другий реферат про технічний спосіб збирання дрібних ощадностей мав п. Чура, службовик Центробанку, по чім приступлено до заснования **збірниці**, котру мають вести: о. Ґалянт, п. Чума і п. Плетінка. Перші вкладники зложили дрібними ощадностями квоту: 35 зол. 10 гр.

6) На **Левандівці** відбулися святочні збори з нагоди дня ощадности при участи около двісті людей. Реферати про значіння ощадности для добра народу і доцільне ведення збірки дрібних ощадностей виголосили пп. Петрик і Короць, по чім **уладжено збірницю** та зібрано дрібних ощадностей на квоту: 18 зол.

7) В товаристві українських ремісників „Зоря" у Львові при вул. Вірменській зібралося около 40 членів на свято ощадности. Реферат святочний на цю тему мав п. М. Корчинський, дорадник правний Ревізійного Союза, а п. **Йосиф** Ласовський, заст. директора Центробанку говорив про технічне ведення дрібних ощадностей. По рефератах розвинулася дискусія та відтак постановлено скликати ще одну нараду, щоби приступити до **заснування збірниці** при Товаристві „Зоря" у Львові.

8) На **Стрийськім** передмісті **і на Клепарові** переложено свято ощадности на другу неділю.

Звіти з обходів свята ощадности в **краю** будуть оголошені на другий тиждень.

Вистава української книжки і преси в Станиславові.

Станиславів від довшого часу жиє настроями підготовки до вистави української книжки і преси. Ідеєю пропаганди в користь української книжки захопилась головно тутешня молодь під проводом проф. Чепиги, Ст. Кушніра і Катамая, які приняли на себе весь труд улаштування цеї виставки. З жалем треба признати, що деякі зі старшого громадянства поставились до тієї справи байдужно, а навіть неприхильно, так що з великими трудами ледви вдалося комітетови видістати салю.

Сама вистава робить дуже культурне враження. На загал добачується тут добре і прогляднe розміщення поодиноких видавництв.

Окрему увагу звертає на себе вистава української преси. Між іншим можна бачити там всі українські часописи та журнали, які виходили за часів української влади. Богато тут цінних бібліографічних рідкостей. В обсяг цього відділу входить також і загранична преса, що почавши від 1918 року містила згадки про український визвольний рух. Дуже цікава на виставці збірка всіх Кобзарів, які появилися накладом ріжних видавництв почавши від 1848 року.

Виставка приміщена в кімнатах „Бесіди" при вул. Ґолуховського в трех салях, окрему четверту салю призначено для Держвидаву з Харкова. Виставку починає Товариство Просвіта зі своїми виданнями головно з передвоєнних часів. Поруч Просвіти — Червона Калина з своїм стильово і по мистецьки прикрашеним кіоском. В око глядача вдаряють підряд уложені книжки, календарі та календарики, які мимохіть вбиваються в память глядачеві своїми наголовками та відповідно підібраними красками окладинок. Дальше слідують: Театральна Подільська Бібліотека, В-во „Громада", Ноти видані в Галичині, В-во „Ока", Добра книжка, Чайка, В-во Української Молоді в Празі, В-во „Русалка", Збірка Кобзарів, У. П. Т., Національний Музей, Державидат, Подєбрадська господарська Академія зі своїми виданнями і діяграмами, Жіноча Доля, Світ Дитини, В-во Чина Св. Василія з релігійними творами, Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові зі всіма краєвими і заграничними виданнями, що своєю цілістю робить дуже поважне враження.

В другій салі приміщені видання важніших книжок від 1848 року. Шкільна література, брошури полемічні, книгознавство, пластові видання, журнали еміґрантські (Наддніпрянської і Галицької еміґрації). В третій кімнаті: Преса від 1918 року, Ревізійний Союз зі своїми діяграмами і кооперативною літературою. Окрему увагу глядача звертають в цій салі виставка українських стародруків, між іншим є тут біблія Острожського, Требник зі стратинської друкарні 1606 року, твори П. Могили, П. Ґалятовського, одно рукописне Євангеліє, Ірмологіон та інші.

На загал цікава і богата виставка української книжки в Станиславові робить корисне і гарне враження, стягаючи до себе богато відвідувачів не тільки зі самого Станиславова і повіту але й з подальших сторін.

Дивно, що виставка чомусьто обійшлась без святочного відкриття, бо впорядчики переложили це свято аж до приїзду.... голови Держвидаву з Харкова.

Святові надала випадково більше святочного настрою листопадова Академія, що відбулася в день відкриття вистави. Треба замітити, що в Академії приймало участь здебільша старше громадянство так, що посторонньому учасникові могло видаватися, що Станиславів крім двох

молодих співаків не має більше молоді. Деж вона, ця надія народу, цей квіт нації? Сумне воно, але правдиве! І. М.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Країна Буфальо-Білів.

Люблю Америку не тому, що це країна долярів і всіляких Буфальо-Білів, але тому, що там народ веселий, бадьорий і жизнерадісний, підприємчивий, відважний та витрівалий. Найбільше рекордів у богацтві, техніці і розводах виказує не хто інший, тільки Америка.

Наші заморські брати, американські українці швидко позбулись старокраєвого сентименту, мазгайства і тим подібних українізмів та стали правдивими американцями — до мови включно. Монотеїзм, що правда, лишився, але змінилася назва божества. На імя йому — Бізнес.

Беручи під увагу цю релігію, нетерпеливо ждав я на який небудь контакт із заморськими братами, щоби мати змогу і собі поклонитися цьому божеству.

Виїхати в Америку не маю „часу", — так думаю — бодай через пресу дістануся туди.

Справді... Бізнес був ласкавий до мене. Одного дня беру американську „Свободу" і очам своїм не вірю: один з „відгуків дня" передрукований! —Нарешті, — Відітхнув я. І за останні гроші пішов на друге снідання.

— Що мені тепер гроші!... Американці от-от пришлють гонорар.

Передруки тягнулися як ціпки, але гроші не надходили.

— В Америці вільно передруковувати все — потішали мене товариші.

Але я вірив, що прецінь наші заморські брати...

І не помилився.

Не минув ще й рік а я вже дістав письмо з редакції:

„Пане! Ми досі передрукували Ваші фейлетони, але не але будоб, як би Ви присилали і оригінальні. Відпишіть і т. д.

Не але будоб!?„

Не тільки не але, але зовсім добре, знаменито, прекрасно, розкішно!!

Я зараз написав, подав умови, післав фейлетон і жду. Жду і гроші розкидаю.

Тепер я щойно заживу!...

Все пішло як найліпше: Лист дійшов, фейлетон був поміщений і здається навіть подобався. Тільки одно не вдалося: я не дістав ні відповіди, ні грошей.

Видно не позволив Бізнес.

Але я не зразився.

Не повело мені зі Сполученими Державами, то повезе з Канадою. Адже в мене від кількох тижнів лист:

„Пане! Просимо посилати нам дещо оригінального, а ми вам і т. д."

Умова! Прилисова і ясна немов у потарі!

Пишу місяць, пишу другий, пишу третій...

Кожна посилка поручено, кожна доходить, все видруковане... Знаменито!...

І тут усе вдалося, як би не гроші та відповідь. До нині вони десь блукають по канадійських преріях, пралісах і тим подібних редакціях. Бізнес певно знає де!...

Я був у розпуці. Витратився, виписався, заповзявся фінансово і літературно, а з цього користи — що кіт наплакав.

Але приїхав один „Гість із Америки" і потішив та розважив мене.

— Це в нас — каже — загально прийняте. Ми не можемо звертати увагу на ваші смішні старокраєві манії.

Я тоді щойно зрозумів свою смішність і зараз понаписував до американських редакцій письма.

„Заморські Брати! Прошу простити мені мою нахабність, що я домагався від Вас заплати за мої писання. Тепер бачу, що бажав собі чогось неймовірного. Не ви мені, але я вам повинен платити. Так само вже заздалегідь прошу вибачення, що на випадок смерти перестану бути Вашим дописувачем. Тут у нас такий звичай, не знаю, чи в Вас також?!...

Дякую і перепрошую (імярек)".

Оттакий лист вислав я і наче мені камінь з грудей звалився.

Америку люблю далі.

Не тому, що вона країна всіляких Буфальо-Білів...

Галактіон Чіпка.

П. С. Українські американські часописи прошу ласкаво передрукувати, але задурно.

НАРАДИ УРЯДУ.

Варшава, 4. листопада 1927.

Нині відбулося кілька урядових конференцій. Президент Мосціцький приняв на Замку віцепремієра Бартеля. Пополудні марш. Пілсудський явився у президії ради міністрів і конферував із міністрами.

КОЛИ БУДУТЬ НОВІ ВИБОРИ?

Варшава, 4. листопада 1927.

В політичних колах кажуть, що дата 6. листопада є початком передвиборчої доби. Дня 28. листопада вигасають мандати членів законодатних установ на основі самого закону. На основі арт. 26. уст. 8. конституції мають відбутися вибори до нового сойму на протязі 90 днів від дня розвязання попереднього сойму. Основуючися на цих даних слід догадуватися, що вибори до сойму відбудуться **в неділю 26. лютого 1928 р., а до сенату тиждень пізніше, себто в неділю, 7. березня і то самособою на основі постанов теперішньої виборчої ординації.** Перше конституююче **засідання сойму відбудеться 23. березня 1928.** Повищі дати обраховується на цій основі, що згідно з 44 арт. 2. уст. конституції сойм повинен зібратися найпізніше у третій вівторок після дня виборів. Так виглядає календарик будучих виборів при припоровленні конституційних приписів.

Ревізія в українських послів.

Варшава, 4. листопада 1927.

Нині вечером відбулася ревізія в посольськім готелі у Варшаві, що прилягає до соймового будинку. Ревізію перевели функціонарі слідчої поліції в українських послів **Підгірського, Козицького, Дмитрюка і сенатора Карпінського.**

Присутній при ревізії пос. Підгірський так описує перебіг ревізії: В год. 6. застукали до моєї кімнати ч. 49 якісь люди і заявили, що на приказ слідчого уряду хочуть перевести ревізію в цілім мешканні. Я запротестував рішуче, але без уваги на протест ці люди приступили зараз до ревізії, потім забрали дві валізи з комуністичними паперами. Крім цього забрали аґенти дві теки, що належать до посла Козицького. При особистій ревізії не найдено в мене нічого, одначе в протоколі аґенти зазначили, що найшли при мені відозву Незалежної Селянської Партії і ключі від валізки. Я тих ключів не мав. Слід ствердити, — говорив пос. Підгірський — що в нашій кімнаті ночували ріжні посли та, що останніми тижнями ніхто з нас там не був. Останній ночував комуністичний посол Пащук. Про цілий інцидент повідомив я посла Хруцького, а цей здав справу марш. Ратаєві. Марш. Ратай заявив, що довідується про ревізію вперше від посла Хруцького та що зажадав виясненъ.

Варшава, 4. листопада 1927.

Вечером зявилися вдруге перед посольським готелем функціонарі слідчого уряду і хотіли дістатися до готелю. Цим разом станула їм на перешкоді маршалківська сторожа, яка за апробатою марш. Ратая заборонила функціонарям поліції входити до готелю, в якім живуть посли. Тому функціонарі поліції мусіли відійти.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ?

Львів, 5. листопада 1927.

Вчора пізно вночі розійшлися чутки, що в звязи з ревізією у соймовім готелі у Варшаві переведено також ревізії й арештування у Львові. Досі нема потвердження тих чуток.

ВИБОРЧА КАМПАНІЯ ПОЧАЛАСЯ.

Варшава, 4. листопада 1927.

Гол. управа Стронніцтва Хлопського звернулася до управ ППС, Визволення, Партії Праці і НПР. лівиці з предложенням створити велику силу працюючої Польщі, покликавши до життя демокр. виборчий клюб у складі: ППС, Стр. Хлопське, Визволенє, Партія Праці і НПР. лівиця. Внескодавці просять прислати відповідь до 6 днів. В поінформованих колах кажуть, що повищий проєкт не має великих виглядів на успіх. Метою тої оферти є спаралізувати акцію пос. Стапінського, який пропаґує в Стр. Хлопськім ідею спільного фронту з групою сен. Бойка.

ПОВІНЬ В АМЕРИЦІ.

Льондон, 4. листопада 1927.

З Ню Йорку подають, що в стейті Ню Йорк у Новій Анґлії зливні дощі заподіяли поважні шкоди. Найбільше знищений стейт Вермонт. Згинуло там 4 людей а шкід є на кількасот тисяч долярів. Залізнича комунікація перервана. Богато міст залитих частинно. У стейті Месечуаетс знищених є кілька мостів і згинуло 2 людей.

ҐЕН. ҐАЙДА ЗНОВУ ЗАСУДЖЕНИЯ.

Прага, 4. листопада 1927.

Дисциплінарний виділ мін-ства нар. оборони, до якого відкликався ґен. Ґайда з деґрадаційним присудом, затвердив орečення першої інстанції, загострюючи його настільки, що позбавив вожда чеських фашистів полишених йому передше 75 прц. його платні. Присуд цей вимагає ще потвердження міністра народньої оборони.

ПЕРЕДВИБОРЧІ КОМБІНАЦІЇ.

Варшава, 4. листопада 1927.

Хоч до речинця виборів іще 4 місяці, вже нині говорять про деякі передвиборчі комбінації, яких зариси зазначуються щораз виразніше. Давна „8" т. зв. лісга „народової єдности", що в 1922 р. ішла до виборів під проводом могучої тоді ендеції, має віджити наново. До нар. бльоку належатиме НД і ХД. Ендеки хочуть втягнути до тої концепції Пяста і НПР. правицю. Другий бльок створить т. зв. потравневий табор, знаний під назвою санаційного. До бльоку належатимуть Клюб Праці, Зв. Направи Річипосполитої і сецесіоністи з „Пяста" під проводом сен. Бойка. До них прилучаться ще мабуть кат. людовці під проводом пос. Матакевича й І. Стапінського. На чолі санац. лісти поставлять кандидатуру маршал. Пілсудського.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·87·00—8·87·50, канадійський доляр 8·84·00—8·85·00.

Збіжжє.

Пшениця двірська 45·25—46·25, пшениця селянська 43·25—44·25, жито 36—37·50, ячмінь бровар. 38·75—40·75, ячмінь на перем. 33·50—35·50, ячмінь пашний 31·00—32·00, овес 34·00—35·50, кукурудза румунська 31·00—31·50, бараболі рофовані 6·50 7·25, фасоля біла 45—55, фасоля кольорова 53·50—55·50, горох піввікторія 72—82, горох полевий 45—55, бобик 36·25—37·25, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 34·00—35·00, лен 60·00—63·00, ріпак озимий 60·50—62·50, грисік кукурудзяний 52—53, мука кукурудзяна 34·75—35·75, отруби житні 23·75 24·50, отруби пшеничні 23·00—24·25, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 62—66, конішина червона 245—285, мак синій 115—135, мак сивий 85—105, мішки ютові, нові 1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Дорожнеча.** За два тижні кошти прожитку у Варшаві зросли на 1 прц. Так каже офіціяльна комісія.

— **Боротьба з анальфабетизмом.** Одержуємо таку замітку: Відносно до новинки з Тернополя в „Ділі" п. н.: „Як ми боремося з анальфабетизмом слід заявити, що на сходинах членів тут. Відділу Т-ва Взаїмна Поміч, дня 1. XI. 23 приявних учителів порішило, що всі вони займуться уладженням курсів грамотности, якщо „Рідна Школа" виєднає дозвіл в Раді Шк. Пов. на ведення курсу в шкільних кімнатах. З високим поважанням **Он. Солтис,** голова Відділу.

— **Темні історії.** У Львові почався великий процес проти залізничого касієра Реліха і кількох його спільників, які в 1925 р. пропутали із залізн. каси великі гроші 175.000 зол. Реліх користувався довірям влади і підозріння довго не падало на його особу; він придумав цілу низку фальшивих квитків якими закривав свої зловживання. Його спільники робили за крадені гроші добрі інтереси. Один з касієрів, що належав до цієї компанії, Трушкевич, повісився минулого року. — 3 роки тяжкої вязниці дістав парубок Войтко, що біля Белзця засівся на торговців і ограбив їх з 50 зол., перелякавши куснком заліза в руках замісць револьверу. Це не дебют Войтка, бо почав він з дрібних крадіжей. — 6 міс. вязниці дістав львівський перетрушувач чужих кишень Льольо Кісенштайн, що зручно витягнув якомусь панкові в трамваю золотий годинник.

— **Сензації.** Парижська преса повторяє інформації з Італії, що Родольфо Валентіно, фільмовий артист, який у рік після смерти діждався окремої „секти" для пропаґанди його памяти і навіть святині, збудованої його звеличницями, не вмер природною смертю. Його мала отруїти із заздрости якась жінка. — Америк. летунка Ґрейсон тричі пробувала перелетіти з півн. Америки до Европи невдатно. Остання звістка, що вона мусіла припинити подорож наслідком зіпсованого мотору неправдива. Виявляється, що після 500-милевого лету два товариші її подорожі, керманич Шульц і навіґатор Ґольдсборов почали між собою суперечку. Керманич не слухав провідника і завернув літак в інший напрямок. Почалась бійка і літак міг упасти вниз; керманич завернув, звідки виїхав. Оба товариші подорожі пані Ґрейсон ні слова не згадують про причину суперечки; вона теж її не знає. Хто зна, чи предметом бійки не була саме присутна на літаку жінка? Ґрейсон шукає надалі довіреного керманича, але каже, що це нелегко.

— **Примхи природи.** Цими днями мешканці Штокгольму оглядали дуже рідке явище природи, записане в історії небагато разів. Вранці довкола сонця витворились три сонячні кола, дуже подібні до нього. Два на висоті сонця, на сході та заході, третє на півночі, трохи вище. Два побічні сонця були трохи видовжені, похожі на комети з хвостами. Світляні дуги, що сяли кольорами веселки були ще кращі як звичайне сонце. Внутрішня менша дуга появляється нерідко в півн. Европі, але зовнішня повна кольорів і весельчана, північна, це явище дуже рідке. Останнє таке явище записане з 1630 р., коли бачили не менше як 7 бічних сонячних перстенів.

— **Останній нащадок королівського роду.** У манастирі Ґуера Ґора помер останній представник королівського роду, що більш 150 літ панував над Боснією і дав цій країні неодного бана та короля. Померший старець Ґрґа Котроманович походив із династії основаної Степаном Котроманом, німецьким лицарем, що приїхав із дружиною короля Белі до Боснії і там став, по виборі, найвищим баном у 1272 р. Він оженився там із своячкою гр. Оренбурґа в Каринтії і помер у 1313 р. З його нащадків здобули славу Твртко І. у 1376 р. коронований на короля Боснії і син його Твртко II. Останній король Боснії Стефан Томасевич, теж походив із роду Котромановичів. З усієї династії лишились нині тільки руїни старого замку, збудованого одним з його членів і названим через заріл „Котроманом".

— **За багато гостей.** На ювилейні свята 10-ліття большевицької революції приїжає з чужини стільки „товаришів", що державний комітет у Москві зачинає бути в клопоті. Не впустити? Обмежити число цікавих прихильників? І рішили обмежити приїзд земляків із провінції такою заявою: „Без попереднього порозуміння в кожнім поодинокім випадку із московським совітом, приїзд позамісцевих делеґацій до Москви на свято заборонений".

— **Шахи Леніна.** 27. жовтня відкрили знову після довшої перерви московський музей Леніна. Між предметами там зібраними увагу звертає шаховий столик дарований в день 50-ліття Леніну (1920 р.) від членів Центр. Ком. Всі фігури на цих шахах це портрети визначних діячів того часу. Червоний король і королева — робітник і селянин. Інші червоні фігури: Сталін, Чічерін, Томський, Фрунзе..., а червоні: Мілюков, Пуришкевич, Марков...

— **Літературний куток.** У найблищім часі буде призначена цьогорічна Нобілівська премія за літературу. Із штокгольмських джерел повідомляють, що кандидатів на неї є цього року трохи за багато. А саме: еспанець Бляско Ібанес, німець Томас Манн, італійка Ґрація Деледда, норвежка Сіґрід Унсет, англієць Уельс і росіянин Ґоркий. Ібанес, Манн і Унсет були вже кандидатами минулого року і мусіли відступити своє місце також славнішому Бернардові Шов. Передбачити вислідок майже неможливо, тому, що при голосуванні грають ролю не тільки прикмети письменника, але та-

…порція вже нагороджених письменників даної країни. Дарма, що д-р … Нобель написав виразно у своїм … „Моєю найрішучішою волею … щоби нагорода була розділена без огляду на національність і щоби її одержав … найбільше заслужений, скандинавець, чи … — число нагороджених скандинавських письменників було таки непропорціонально багато в порівнанні з іншими європейськими країнами. Вражає всіх і те, що досі не дістав Ноблівської нагороди … російський письменник. Політичний антагонізм Швеції та Росії грав тут … роль. Кандидатура Горкого поставлена цим разом без сумніву якоюсь шведською академією. Уельс має малі вигляди до минулорічної нагороди признаної після … англійцеві. Поруч Горкого тільки … має світову славу, а навіть хто … чи не перевищає його щодо скількості своїх читачів. Одночасно дві жінки … кандидатки до нагороди Ноблі — … медалю.

— **Всевладний шлунок.** У Парижі відкрили гастрономічну виставку. Ситі та … оглядають із цікавістю найбільш … витребеньки для заспокоєння … людського шлунка та … Найбільшою сенсацією є па… радянського уряду нагороджений … медалем. Не нам казати як уміють … та випікати на Вел. Україні та в Росії і які закуски придумують! Паризька преса, що заглядала вже … кухню, присвячує цілі шпальти … стравам. Як колись „російський балет“, так тепер прийшла в Парижі мода на російські ресторани. Чимало причинилась до цього маса … російських емігрантів …, що останню дошку ратунку … у заснуванні харчівні, чайної, … з танцями та співами. Є ресторани, до яких приходить така мода, що … перед ними ставати в чергу як у … Шлункове мистецтво зросло теж … від недавнього ювилею творця … франц. кухні Брія-Саварена, автора „Фізіології смаку“. Відомий письменник, з поважним іменем, Поль Ребу, … із чисто-паризькою смілістю в літературі, видати книжку п. „Всі страви“, перший куховарський … написаний із літературним та… Всі подані цим страви це нікими … кухонні „твори“. Ребу хоче … піддержати свій літературний бюджет, з якого тепер нелегко … Людей, що люблять зїсти є таки … більше, як тих, що люблять читати книжки. І сам письменник створ… за своїм останнім твором, до якого … із резиґнацією, кажучи собі: „Не … хлібом живе чоловік“…

— **Боротьба з книжками.** Бурмістр Шікаґо … дуже цікаву кампанію. Він …, що в міській бібліотеці, якою … сотні тисяч громадян є забогато англофільських книжок. Таку інформацію дав йому головний бібліотекар, я… Герман, що є власником театру і … диких звірів. Як Герман висловився своїм мисливським жарґоном: „дикий британський лев завдав чимало ран … американському вірлові“. Треба …, що коли в 1871 р. бібліотека в Шікаґо згоріла, англійський уряд подарував … велику бібліотеку. А що … Англія засипує країни з англійською мовою найкращими книжками, не…, що американці не в силі видержати … конкуренції. Англійська преса … обурена поведінкою реформаторів Шікаго, що хотять якимсь способом позбутись англійських книжок. На … цієї акції вже почались процеси …, що подали в суд тих, які признали їх книжки „шкідливими“.

— **Світова всячина.** Нім. рада міністрів дала уповноваження Штреземанові … почати переговори про торговельний договір з Польщею. — Участь радянського уряду в конференції щодо розброєння у Женеві буде чисто пасивна; … не приєднається до постанов, які … накинути йому загальні зобовя… Лігою Націй. — У Кальвадосі … великий змову проти Ан… — У Сирії почалась боротьба між … племенами на підкладі супер… за командування. — Чічерін має … — Президія Центр. Ком. Ком. … приготовляє з нагоди 10-ліття … революції звільнити бідних від … податків з 1924-5 років невро… — На просторі Волги настали … морози; ріка замерзала; кораблі не … — Португальський уряд проектує … всі профес. і робітничі організації, які до 15-го листопада не предложать … статутів. — У Женеві будують … могутню радіотелеграфічну … станцію для потреб Ліги. — У Па… повернувся після 15 літ каторги Дів… втік з Гвіани до Бразилії. Він … засуджений за свій злочин, якого, по … невинності, не довершив. — У Нюйорку померла в 32 р. життя відома му… Фльоренс Мільс, одна з найкращих танечниць, відома і в европейських столицях. — Франц. тенор Віталь з Нант застрілився з меланхолії. — 66-літній робітник у Будапешті Тот задушив свою 78-літню жінку,, із заздрости.

— **З кіна.** У кіні „Паляс“ — „Нерон“; у кіні „Лев“ — „Дон Жуан“ — вежа кохання; в „Аполльо“ — „Пошлюбна ніч“; у „Фатаморгана“ — „Кохання княжни Ляжен“.

— **Заборона збірки на українських інвалідів.** Як передтим львівське, так опе й станиславівське воєвідство рескриптом з дня 13. Х. п. р. відмовило Українському Краєвому Товариству опіки над інвалідами у Львові дозволу на переведення прилюдної збірки на українських інвалідів у листопаді п. р. Кілька літ з ряду згадане Товариство переводило осінні збірки на інвалідів УГА. і хоча траплялися ріжні перепони з боку старость, всетаки жертви напливали з усіх закутин краю. Теперішна заборона є важким ударом для Товариства, яке в цьому році взялося постепенно усталювати місячні ренти для інвалідів УГА, заміняючи періодичні допомоги постійними рентами. Подаючи це до відома українського громадянства, надіємося, що воно не лишить інвалідів без опіки і допомоги. Наші американські брати теж допоможуть їм у скрутну годину. Віримо, що жертвенність на допомогу колишнім борцям, недобиткам національної армії через те не припиниться, а вся наша громада дасть цього доказ протягом листопада. Жертви слати на адресу: Українське Краєве Т-во опіки над інвалідами, Львів, вул. Руська 3, II.

— **Вечерниці з танцями** уладжує „Українська Бесіда“ для своїх членів і гостей ними впроваджених **дня 5-го листопада п. р.** в салях при вул. Рутовського 22. Початок о год. 9-ій вечером.

— **Духовна Семинарія у Львові** помяне память Маркіяна Шашкевича панахидою на його могилі на Личаківськім кладовищі в **понеділок дня 7. листопада ц. р. о год. 3. попол.** В разі дощу панахида відбудеться о тій самій годині в семинарській церкві.

— **Кушнірська** робітня Петра Карпяка є при вул. Курковій ч. 11 а, I. пов. на ліво.

Ратункова акція.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку зложили дальше в золотих:

Евген М. Команишин Шікаґо (Америка) 2 дол., Через Адмін. „Нової Зорі“ у Львові: 1) о. Василь Курилас, Добротвір, збірка зл. 22.90, 2) о. Володимир Пилипець, Свірж 10, 3) Уряд парохіяльний в Тарнавці 35.50, 4) Діти народніх шкіл в Боршеві 20.90. Разом 89.30. Антін Мусякович, учит. Варварниці пов. Струсів 5, д-р Михайло Соневицький, Станиславів 10.20, Уряд парохіяльний в Олешкові п. Заболотів, збірка в Любківцях 46.45, Учениці дівочої гімназії Рідної Школи в Станиславові 60.25. Комітет допомоги українським збігцям в Ужгороді 1000 кч. = 263, Юст. Сохацька, Жежава, п. Заліщики 8, о. Іван Савицький, Росохач, п. Гвоздець, збірка в церкві 15, Дітвора шкільна в Грусятичах, п. Стрілиска Нові 11.48, Учителі школи в Грусятичах 8.52, о. Теофіль Татомир, Кропивник, п. Східниця, збірка 25, Іван Нагірний, 627, Єссуп Па, Америка 5 дол., о. декан Михайло Жарський Устрики дол. (через Дністер) 15, оо. Василіяне в Жовкві, збірка в церкві 275, д-р Іван Рижій, Городиславичі п. Миколаїв к. Гаїв 10, Комітет допомоги на м. Львів, збірка з то' Олександер Онисько 180, Роман Лаврук, Хартанівці 50, на квітар ч. 2. 24.50, на квітар ч. 3, 15.30, урядовці Дністра 212.35, збірка в селі Зашкові к. Львова 25, інж. Дмитро Форнальчик в Зашкові 10, Через Адміністрацію „Діла“: Іван Ватран 30 чеськ. к. Іван Качаринський, Гушт 50, збірка в Тячево 165, разом 245 чеськ. к. = 63.70. Українська Накладня в Берліні через книг. ім Шевченка 238.10 дол., В. Мандзюк, Ню-Йорк Ціти, 424, Е. 9, Ст. 10 дол. Шкільні діти в Явірнику Руськім п. Улюч для шкільних дітей діткнених повеню 3.91, П-тво Касперти зі Загнанська через п. Север. Левицького в Кельцах 10, Склад Народної Торговлі в Мостисках, збірка в склепі 13.50, Дмитро Балаким, Тигин 20, Степан Микитка, Львів 10, Микола Галушка, Львів 10, Український Комітет допомоги на Кубі після списку 21.30 дол. а то: Іван Сеньків 1, Петро Бойко 0.50, Микола Ґандульський 1, Степан Джурин 0.50, Юстина Цимбалівна 1, Михайло Шопяк 0.50, Василь Никифорчин 1, Дмитро Отаманюк 1, Данило Косцій 1, Марія Чеханівська 0.80, Андрій Корабльовський 0.40, Марія Патер 1, Йосиф Присяжний 1, Франко Бернасевіч 0.20, Йосиф Романьчук 0.20, Іван Матишак 0.20, Містер Коне (амер.(1, Юрко Смач 0,50, Ольга Максимів 0.50, Анна Чемеринська 0.50, Іван Ш…ніч 0.20, Іван Майтер 0.25, Марія Марчак 1, Сергій Пархоцик 0.20, Емілія Фабанковіч 0.25, Анна Смолінська 0.20, Марія Грицун 0.30, Марія Козлова 0.60, Франко Малек 0.35, Тату Левський 0.20, Леонюк Доберніk 0.20, Бере Шнайдер 0.50, Микола Нирчак 0.50, Дмитро Малета 0.50, Йосиф. Тумісвж 0.20, Лазар Івановіч 0.40, Адольф Шраноф 0.45, Федор Гусак 0.15, Евген Ваньчук 1. — Разом 21,30 долярів. Осип Залеський, Станиславів 5, Іванна Витковицька, Львів 10, Союз Українок в Самборі 45, Уряд парох. Підлуже п. Станиславів, збірка парохіян 55, Редакція „Української Громади“ Луцьк, збірка громадян 100, о. Омелян Боярський, Новосілка Костюк. п. Королівка 5, о. Теодор Кутний, Годів п. Поморяни, збірка в церкві 55.20, Учительський Збір і учениці прив. учит. Семинара сс. Василіянок в Станиславові 80, о. Денис Нестайко, Бучач, збірка з Бучача і Нагірянки 195, Повіт. Комітет допомоги жертвам повені в Бродах 500, Никон Чумак, Камінь Коширський, Полісся 29, Уряд парохіяльний Рипянка п. Вістова, збірка по церквах 58.33, о. Тимотей Сембай, Тернопіль, збірка від дітей укр. дівочої народн. школи 60, Читальня Просвіти в селі Білище пов. Володимирський, збірка 104, о. О. Калинич, Головецько, збірка в парохії 40, Параскевія Воронка зі Золотничок 5, о. Григорія Цюпка, Гумецець, збірка в церкві 35, Жіноча секція Тов. „Просвіта“ в Журавні 40, Молодь філії української державної гімназії у Львові, а саме: кляса 1. зложила 15.47, 2. — 35.50, 3.а — 22.70, 3 б. — 10, 4. а — 27.20, 4 б. — 13.70, 5 а — 6.90, 5 б. — 27, 6 а. — 36.23, 6 б. — 10.50, 7 а. — 8.50, 7 б. — 18.80, 8 а — 21, 8 б. — 14.50, — разом 268, Члени чит. Просвіти в Ряшеві на лісту д-ра Йос. Пеленського, а саме: Посацька Іванна 10, Посацький Лев 7, Пеленський Йосиф 5, Гумепюк Данило 5, Русин 5, Калинюк Василь 4, Романишин 4, Тисовський 3, Петрушевич 3, Кассіян Мих. 2. Кассіян Мартин 2, Будановський Волод. 2, Біленький Конст. 2. Яновичева 2, Світлик Остап 2, Бодянський Д. 2, Калуський Ст. 1, Фільварків 1, — разом 62 зол. Український Комітет допомоги в Золочеві 300, *Через Діло:* С. Паламарчук, Перрієрсюр-Анжелле Франція 10 франків. Український комітет допомоги в вел. княз. Люксембург через Гриця Ротозного 150 бельгійських франків — зол. 39.70, о. В. Андрухів Лашки Дол. п. Боршичі з акафісту 11.53, Філія Т-ва „Просвіта“ в селі Опарипси, гром. Радивилів, добровільні жертви 12, о. Ол. Руденський, Жежава п. Заліщики, збірка з 3 громад і від себе 18.70, о. Василь Сапоцький, Пробіжна, збірка в громаді 103.15, з того видано на транспорт збіжа до Конячинець 25.65, закуплено 25 міхів 37.50, разом 63.15, решту 40 зол. переслано до Центро-Банку, Іван Турчинський Львів 5, Український Комітет допомоги Вижиляя п. Куровичі збірка в церкві 63, Українські Товариства в Кракові збірка через Мих. Новосельського 75.48, Народня школа в Домашеві 20, Окружний Відділ Взаїмної Помочі учителів в Калуші 25, Допомоговий парохіяльний Комітет в Буську через о. С. Калиневича 28.68, Допомоговий парохіяльний Комітет в Верблянах п. Буськ через о. В. Матвієнка 60.90, Допомоговий Комітет Мірочне присілок Верблян через Мих. Шабата 25.16, Зенон Коцибала, Кемпно (Польща) 3, о. Ол. Сорока Камінка Вел. п. Турка 10, о. Павло Лукомський, Рожище 32.35, Комітет допомоги при чит. „Просвіта“ в Молодилові п. Отиня 37, Оба учительські збори акад. гімназії та II філії з нагоди пр щання дир. Ілії Кокорудза 300, Збірка в церкві Дмитровичі п. Львів 70.30, Палів Василь Львів 10, Кульчицька Елеонора Львів 5, Стасюківна Марія Росткі Дуже (Польща) 5.

Разом виказано сьогодні 4.440.28 зол. і 276.40 дол. З попередньо виказаними 33.592.07 зол. 2.996 дол., 1.120 чеських корон і 10 нім. марок вложено досі: **38.032.35 золотих, 3.272,40 долярів, 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Централбанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

З концертової салі.

Концерт Галі Левицької в Стрию.

Вже другий рік п-а Галя Левицька віддає свою працю в Муз. Інституті в Стрию і як минулого року, так і тепер розпочала шкільний рік великим фортепяновим концертом, який відбувся дня 20. м. м. Програма концерту складалася з творів Шопена (Соната *b-moll*), Шуберта (*Impromtu B-dur*), Брамса (Колисанка) і з великого твору Модеста Мусорґського „Картини одної виставн“.

Коли застановитись над виконанням поодиноких точок програми, то годі по правді сказати, які з них вийшли найкраще, бо всі вони під оглядом виконання, як і під оглядом техніки, виказали поважний талант і велику техніку піяністки. Наша піяністка вміє справді захопити слухачів і перенести їх в країну Шопенівського образу, або викликати в їх душі враження, які переживав композитор, бачучи поодинокі картини акварель і рисунків архітекта В. Гартмана. Колиж понеслися звуки останньої картини „Великі Ворота в Києві“, то не було ні одної людини на салі, до якої піяністка не заговорила би своєю могутньою грою і не вказала на ту ніколи незабутню красу нашого великого столичного города.

Стрияни вдячні п. Левицькій за той великий душевний пир, за ту насолоду, яку вона стільки разів на великих і малих концертах лишала тут по своїх виступах. Вдячність та тимбільша, що п-а Левицька вишколила у нас цілий гурт учениць, які з одушевленням обкидали її після цього гарного концерту цвітами. Жаль тільки, що публики було трохи за мало. *В. К.*

З нових видань.

Новий Збірник математ.-прир.-лікар. секції Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Користаючи з появи нового тому Збірника, бажаю відновити доволі порвані звязки, що лучили Наук. Т-во із громадянством. Думаю, що редакція радо уділить місця для усіх, хто забажає цей звязок поглибити і скріпити.

XXVI-ий том Збірника мат.-прир.-лік. секції є присвячений голові секції д-рові В. Левицькому. Коли будете листкувати цей Збірник, то запримітите, що на 14 аркушах друку поміщено 16 наукових, поважних праць, з котрих кожна є поважним вкладом у скарбницю науки. Праці, які мають загальне значіння, друкуються в чужих мовах. У цей спосіб секція не лише легітимує перед світом наші надбання, але також має відвагу піддати свої праці твердому і вибагливому осудови европейських учених. В порівнанні до передвоєнних Збірників, останній є богатший, бо обіймає майже всі ділянки природ.-мат. наук. Є він також більш суворий змістом, бо всі праці є оригінальні — а не компілятивно-реферуючого характеру.

Перша стаття д-ра І. Раковського: „З нагоди тонйцятьліття“, що є привітом

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕЦКІ С. А. - КРАКІВ

поручає:

Знані з своєї доброти і чистоти виробів а то: Чеколяди десерові, сметанкові і знамениті молочні, як також звичайні для господарських цілей. | **Для вибагливих смакунів** першорядні чеколяди та-кож великий вибір знаменитих карменьків | **Як спеціяльність** лікарськими повагами поручувану чеколяду з санаврозою для хворо недужих лічничу і відживлюючу

для Ювилята, є коротким підсумком досягнень і програмою завдань на будуче. Д-р М. Чайківський реферує про „Діяльність матем.-природ.-лік. секції та її директора і редактора перших 25 томів Збірника д-ра В. Левицького за рр. 1897—1927." Дальше бачимо чотири математичні праці, яких зміст доступний лише для вибраних зпоміж математиків. І так наш знаменитий референт з ювилейного свята М. Зарицький пише „Кілька заміток про стійкість простору"; світової слави член Української Акад. Наук Д. Граве: дав працю п. з. *Über eine Tschebyschewsche Frage*", дальше іде розвідка молодого київського математика Н. Ахієзера „Про одну теорему М. *Brilioun'a*" та більша праця знаменитого проф. київської політехніки М. Кравчука: „Про істнування похідних у функцій дійсного змінного".

Фізики дали три праці. Ів. Садовський в монографії п. з. „*Der Wehnelt-unterbrecher*", придумав новий тип переривача Венельта, який коштує всього 2 доляри (старий коштував 250 дол.). Відкриття це буде мало величезне значіння для фізики і медицини. Досягнення п. Садовського доказують, що і на провінції можна при добрій волі і витревалости науково-активно працювати. О. Смакула з Гетінген в праці п. з. „Помір питомого опору плинного воздуха" доказує, що плинний воздух є одним з найкращих ізоляторів. М. Павлів, адюнкт львівської політехніки, в праці „Про абсорбцію газів підчас електричних розряджень" довгими солідними досвідами на інструментах і методах власного помислу, висвітлює мало пізнані явища сорбції, важні для пізнання будови матерії і для практично-технічних цілей.

На окрему увагу заслугують дві праці нашого знаменитого хеміка-металюрга, проф. гірничої Акад. у Кракові І. А. Фещенка-Чопівського: „Цементування никлю і деяких стопових сталей бором і берилем" і „Цементування кобальту бором і берилем". У цілім циклю сміло закроєних дослідів, автор доходить до блескучих тверджень м. і., що дорогою цементації можна усталити часткову розпущальність одного первня в другім у стані твердім. П. Холодний в розвідці „Стабільні кольоідні розчини срібла" подає значіння стабільних розчинів металів та спосіб одержування стабільного розчину срібла. Друга праця П. Холодного і д-ра М. Музики п. з. „Досліди над реакціями стабільного кольоіду срібла з електролітами" виясняє умовини творення і прикмети новоодержаного сталого кольоіду.

Зоольог д-р І. Руссов в розвідці „До анатомії *Gobius platyrostris Pall* — Бабки головатої", подає деякі анатомічні прикмети Бабок Поділля. Друга праця зоольогічна пера д-ра О. Тисовського п. з. „*Eine Hypothese über das Wesen morphologischer Phänomene bei den Wirbeltieren*" має монументальний характер, бо є сміливою синтезою опертою на власних, оригінальних методах досліду живого організму. Автор є думки, що заложення будови усіх хребовців одно і то саме, що більше добачує величезну анальогію, майже тотожність між будовою хребовця і вищої ростини. Це звучить як ревеляція. Д-р Тисовський опрокидує частину Дарвінівського навчання про „генеальогічне дерево звірят і філєтичну десцеденцію". Комбінації правила росту витворили із засадничого пляну організму цілу масу звіринних груп. З нетерпеливістю ожидаємо осуду критики могутнього зриву автора. Коли цей осуд випаде корисно, то імя д-ра Тисовського стане в ряді корифеїв зоольогії".

Д-р І. Раковський і Сергій Руденко: „Погляд на антропольогічні відносини в українського народу". Автори на основі помірів Вовка приходять до висновку, що український нарід є, антропольогічно беручи, мішаниною, якої основу творять ядранці — 44·5 проц. (Югославяне). Автори думають, що наш народ творить окрему групу антропольогічну яку можна назвати „українським антроп. типом". Замикає збірник „Покажчик до перших 25 томів Збірника" зладжений д-ром М. Чайківським. Отсе й доробок Секції за останній рік. *Ю. П.*

‡ Посмертні згадки.

Софія з Грушкевичів Семенецова померла в Куликові дня 20. жовтня ц. р. Хай пером буде її рідна земля яку так щиро любила.

ОПОВІСТКИ.

З „Медичної Громади". Заходом Виділу Т-ва „Медична Громада" у Львові відбудеться 6. XI. ц. р. (неділя) в год. 10. рано в салі Академ. Дому вул. Супінського 21. відчит д-ра Т. Бурачинського п. з. „Біольогічне значіння спорту". Гостям раді. — *Виділ.*

Т-во „Українських Жінок" в Станиславові складає отсим щиру подяку Вп. п. Меценасови Осипови Партицькому за безкорисне й повне посвяти правне заступство в процесах Т-ва. — *Виділ.* 8(1а)

На „Рідну Школу" зложили: Народна Гостинниця квоту 100 зл., замісць вінця на домовину бл. п. Іларія Чапельського, члена Надзірної Ради Народньої Гостинниці, Д-р Евгеній і Евгенія Гвоздецькі 25 зл. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 864 1—1

Виділ Т-ва „Українська Бесіда" у Львові, подає сумну вістку про смерть невіджалованого, довголітного члена і містоголови Т-ва бл. п. **Іларія Чапельського** і просить всіх Вп. П. Членів взяти гремільну участь у похоронах, які відбудуться в суботу 5 листопада ц. р. о годині 2 пополудни з дому при вул. Тересси ч. 2. — *Виділ.* 868 1—1

Дня 8. листопада 1927 о год. 12-ій в полудне відбудуться в салі Надія в Бережанах Звичайні Загальні Збори філії Т-ва „Просвіта" в Бережанах з слідуючим дневним порядком: 1) відкриття зборів, 2) відчитання протоколу з попередних загальних зборів, 3) звіт уступаючого виділу і уділення абсолюторії, 4) вибір нового виділу, 5) вибір делегатів на загальні збори Матірного Товариства, 6) внесення і запити чвенів. — *Виділ.*

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАЙСТАРШИЙ у краю звісний склад Годинників і Біжутерії Ю. Домбровський насл. **Ю. Домбровський — Й. Розважевський** поручає свій богатий вибір по конкуренційних цінах Львів, Академічна 2. (Готель Жоржа). Догідні умови. Власні робітні. 110 13—?

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх**, Льв, Марійська пл. 5. Купую бриляити, золото, срібло, плачу найвисші ціни. 3а) 34-?

ПРИЙМУ негайно кількох хлопців з укінченою 3 гімн. до науки механічного ремесла. Юліян Ломага. Сєнкевича 9. 871 1—2

ДО винайму від властителя 4 покої, кухня, комфорт від 15. XII. ц. р. Болеслава Хороброго 4. біля Потоцького ч. 104. 866 1—2

ПРОДАМ мурований дім критий бляхою 3 покої, кухня, 2 передпокої, лазничка, спіжарка, прачкарня, веранда, всьо вільне, площа двістасімдесять сяжнів, чудовий сад. цвітовий город. Ціна і услівя на місци що дня пополудни. **Львів Вулька 43.** 865 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціялістка діточих недуг Д-р Ольга Ган
б. лік. париських шпиталів орд. від 2—3
Львів, вул. Городецька 46.
Пересвітлювання Рентґеном, кварцева лямпа.
867 1-4

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 46.
858 **Пересвітлення Рентґеном** 2—24

Інж. Іван Свірський
присяж. землемір
вернув і веде канцелярію дальше
Львів, вул. Жулінського 12.

Д-ра Костя Кисілевського
„СЛОВНИЧОК української мови"
враз з правописними правилами та замітками до відміни, до набуття
в КНИГАРНІ Наук. Тов. ім. Шевченка **у Львові, Ринок 10**
або **в автора в Станиславові Бема 9.**
861 **Ціна 3·50 зол.** 1-2

СТРАХОПУДИ **шестистрільні**, зразок бельгійського бровнинга **6м-го** не ріжняться нічим від звичайної зброї. Можна їх набути у фірми
„ЕХО" **Львів, Сикстуська ч. 24** телефон 27—81. 870

БЕЗ РИЗИКА! БЕЗ РИЗИКА!
НЕБУВАЛА ОКАЗІЯ 605 цінних предметів з годинником за зол. 15·65.
На листовне замовлення висилаю слідуючий комплет: 1 швайцарський кишенений годинник, до якого долучую **3-літну письменну ґарантію**, 1 практичний мужеський портфель, 1 кусник доброго тоалетного мила, 1 гарну модну брошку, 1 щіточку до зубів (цельольоідову), 1 цигарницю до папіросів, 1 гребінь до волося, 1 пару мужеських скарпиток, 1 комплет спінок до маншетів, 1 кишенева зеркальне, 1 сталевий сцизорик, 10 штук листового паперу, 1 мужеська папіросниця, 1 мужеський перстенець, як також 587 предметів кождому конче потрібних.
Всьо разом коштує тільки зол. 15·65.
Замовлення висилаю почтою. Платиться при відборі товару. Задатку не потрібно. За опаковання і пересилку платить купуючий.
Без найменшого ризика. Як що товар не відповідає звертаю гроші.
Прошу докладну адресу. — Замовлення прошу слати до знаної фірми:
Г. ВІНДІШ, Краків, почтова скритка 305.

зол. 6·60 | ГОДИННИКИ | зол. 6·60
ancre швайцарські з ґарантією тільки у
Б. Ґолнберґа Сикстуська 4

!!! Новість !!!
Появилась Накладом **„Рідної Школи"**
Пчола Мая та Її Пригоди
прегарне оповідання **В. Бонсельса** в перекладі Дм. Вахняка.
Ціна 2·70 зол.
ЗАМОВЛЯТИ В КНИГАРНІ
„Рідної Школи" Львів,
855 **вул. Руська ч. 3.** 2—2

Загальні Збори

Т-ва „Українсько-руська Бурса" ім. Митр. А. Шептицького у Львові відбудуться в суботу 19. листопада 1927 в домівці Краєвого Товариства Кредитового (вул. Домініканська 11 партер) о год. 5 попол. Порядок: Звіт з діяльности Виділу і касовий звіт за час від 1/1 1926 до 30/6 1927; внесок Контрольної Комісії; вибір нового Виділу; запити і внески.
В разі браку комплету відбудуться о год. 5·30 збори при якому небудь числі членів.
Я. Яцкевич голова, *М. Балакин* секретар.

ХОЛЕКІНАЗА (зілля) **Г. НЕМОЄВСКОГО** лічить **НЕДУГИ ПЕЧІНКИ і ПЕРЕМІНИ МАТЕРІЇ**

Приноровлюється при недугах:

I. Печінки і на II тлі	II. На тлі артритичнім
1. Жовчеве каміння	1. Подаґра (артритизм)
2. Жовтачка	2. Ісхіяс і інші артритичні невральґії
3. Хронічне заперття стільця	
4. Катари (нежит) жолудка і кишок.	

Головний Склад: Варшава, Нови Свят 5.
Остерігається перед купованням коробок без додатку припису вжиття. 831 1—4
Жадати в аптиках і аптичних складах.

17 ЛІТНА інтеліґентна семинаристка, має консерваторію гри на фортепяні, пошукує відповідної посади на виїзд або в місті при ліпшій родині. Зголошення під „Христівна" Адміністрація „Діла". 860 1—1

Найбільша в краю фабрика дзвонів
Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.
в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі звиш 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.
225 **Ціни приступні — сплата ратами.** 33—?

Знаний зі солідности маґазин жіночої конфекції
„MAISON CHIC" Львів, Сикстуська 1
ласкаво повідомляє, що крім всілякої жіночої конфекції, спеціяльно **поширив відділ**
ПЛАЩІВ і ТРИКОТАЖІ
чим дає нагоду заосмотритися в найкращі моделі **плащів і найліпші трикотажі** по дуже приступних цінах. 835 2—2
Просимо о ласкаві відвідини без примусу купна. — Позір на фірму **„Maison Chic"!**

Е. Чикаленко: **Спогади I—III.** зол. 8·00
М. Возняк: **Шевченко і княжна Репніна** 1·50
Г. Брасюк: **Безпутні** 0·60
Служба Божа св. Иоана Золотоустого зі службами ріжних намірень *українською мовою* у перекладі о. д-ра Я. Левицького 2·50
Можна набути в Адміністрації „Діла"
ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

Вже вийшов і продається по всіх книгарнях:
Ювилейний Календар-Альманах
„ДНІПРО" на 1928 рік
присвячений
десятиліттю української революції.
Окладинка проф. П. Холодного.
ЦІНА 3 зол., з пересилкою 3·30 зол. Замовляти у накладі „Українського Товариства Допомоги Еміґрантам з Великої України", **Львів, вул. Руська ч. 3, III. пов.** 847 3—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.